



Komisja  
Europejska

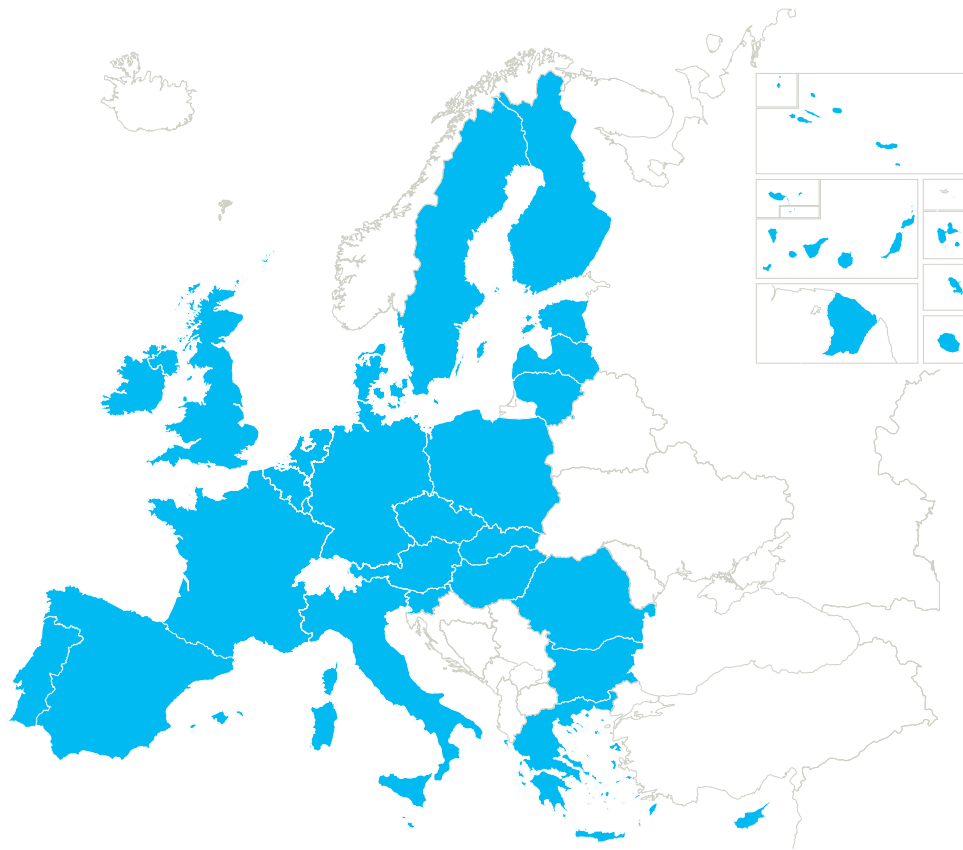
# Twoja Europa Twoje prawa

Prawa i możliwości  
na jednolitym rynku UE –  
praktyczny przewodnik  
dla obywateli i przedsiębiorstw

Razem na rzecz nowego wzrostu

1992–2012  
**20**-LECIE  
jednolitego rynku

Rynek wewnętrzny  
i usługi



**POZNAJ SWOJE PRAWA**

**I KORZYSTAJ Z NICH!**

Bezpłatna infolinia

00 800 6 7 8 9 10 11\*

E-mail lub bezpośredni kontakt  
z lokalnym centrum informacji  
Europe Direct

<http://europedirect.europa.eu>

Znajdź praktyczne informacje  
o swoich prawach i możliwościach  
w UE

<http://europa.eu/youreurope>

\* Niektórzy operatorzy telefonii  
komórkowej nie udostępniają  
połączeń z numerami 00 800  
lub pobierają za nie opłaty.

# Spis treści

---

|                                                      |    |
|------------------------------------------------------|----|
| Wprowadzenie                                         | 4  |
| 1. Szukanie pracy za granicą                         | 6  |
| 2. Zasiłek dla bezrobotnych za granicą               | 7  |
| 3. Uznawanie kwalifikacji zawodowych                 | 8  |
| 4. Podatki                                           | 9  |
| 5. Zabezpieczenie społeczne                          | 10 |
| 6. Świadczenia emerytalne                            | 11 |
| 7. Opieka zdrowotna za granicą                       | 12 |
| 8. Studia za granicą                                 | 13 |
| 9. Zakupy on-line                                    | 14 |
| 10. Kupno i sprzedaż samochodu                       | 15 |
| 11. Prawa pasażerów                                  | 16 |
| 12. Tańsze połączenia z telefonów komórkowych        | 17 |
| 13. Płatności, pożyczki i inwestycje                 | 18 |
| 14. Zakładanie firmy i rozszerzanie jej działalności | 19 |
| 15. Źródła finansowania dla Twojej firmy             | 20 |
| 16. Kupno i sprzedaż towarów                         | 21 |
| 17. Świadczenie usług za granicą                     | 22 |
| 18. Opodatkowanie przedsiębiorstw                    | 23 |
| 19. Ochrona praw własności intelektualnej            | 24 |
| 20. Udział w przetargach o zamówienia publiczne      | 25 |
| Ochrona i dochodzenie przysługujących Ci praw        | 26 |



# Wprowadzenie

W broszurze tej przedstawiono przegląd praw, które przysługują obywatelom UE na jednolitym rynku, oraz możliwości, jakie on oferuje. Osoby prowadzące MŚP znajdą w niej informacje na temat źródeł finansowania, dostępu do nowych rynków i uproszczonych procedur administracyjnych. Studenci, osoby poszukujące pracy, pracownicy oraz konsumenci znajdą cenne wskazówki na temat pracy, podróżowania i studiowania w UE. Pamiętaj, że jednolity rynek UE otwiera możliwości przed wszystkimi Europejczykami.

W ciągu ostatnich 20 lat jednolity rynek zmienił sposób, w jaki Europejczycy pracują, uczą się, kupują i sprzedają towary. Dwadzieścia lat temu nawet krótka podróż do sąsiedniego kraju była prawdziwą wyprawą. W większości przypadków trzeba było wymienić walutę, dopełnić licznych formalności administracyjnych w razie wizyty u lekarza lub w szpitalu i uiścić podatek choćby od najdrobniejszych pamiątek. W 1992 r. nikt nawet nie pomyślałby o ubieganiu się o zwrot pieniędzy lub odszkodowanie za wadliwy produkt zakupiony za granicą. Nikt nie mógł też być całkowicie pewien, że dany produkt jest bezpieczny, ponieważ normy w poszczególnych krajach europejskich były różne.

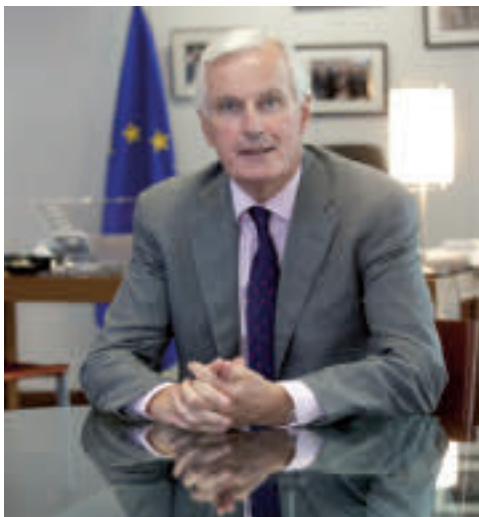
Formalności administracyjne stanowiły prawdziwą przeszkodę w prowadzeniu działalności gospodarczej i handlowej w innym kraju UE.

W ciągu ostatnich 20 lat dokonał się ogromny postęp. Jednolity rynek UE przynosi konkretne korzyści zarówno osobom fizycznym, jak i firmom. Konsumenci mają dostęp do większej ilości towarów i usług o lepszej jakości i po korzystniejszych cenach. Przedsiębiorcy i konsumenci mają zapewniony taki sam poziom ochrony we wszystkich krajach UE. Każdy może założyć firmę, sprzedawać swoje produkty i prowadzić działalność gospodarczą na rynku liczącym 500 milionów ludzi.

W poradniku tym omówiono liczne możliwości, jakie jednolity rynek ma do zaoferowania, i wyjaśniono, jak można je w pełni wykorzystać. W niektórych obszarach podobne zasady stosuje się nawet w krajach nienależących do UE (Islandia, Liechtenstein, Norwegia i Szwajcaria).

Broszura ta powstała w październiku 2012 r. Należy pamiętać, że choć wiele barier zostało już zniesionych, jednolity rynek ciągle rozwija się i z czasem będzie oferował coraz więcej nowych możliwości. Dlatego na końcu każdego rozdziału podano linki do stron internetowych, na których można znaleźć aktualne informacje.

Jeśli Twoje prawa nie są szanowane lub po prostu potrzebujesz rady, zajrzyj na koniec tego poradnika – przedstawiono tam informacje na temat służb UE, które mogą pomóc Ci w rozwiązaniu problemu i dochodzeniu przysługujących Ci praw.



*Jednolity rynek utworzono 1 stycznia 1993 r., a wraz z nim wprowadzono swobodę przepływu osób, towarów, usług i kapitału. Dzisiaj, bardziej niż kiedykolwiek dotąd, umocniony wspólny rynek jest jednym z największych atutów UE. Chroni prawa 500 mln ludzi i 22 mln firm w całej Europie i otwiera przed nimi nowe możliwości. Jestem przekonany, że ten praktyczny poradnik pomoże wszystkim Europejczykom w pełni korzystać z osiągnięć jednolitego rynku.*

**Michel Barnier**, komisarz ds. rynku wewnętrznego i usług

# 1. Szukanie pracy za granicą

Jako obywatel UE masz prawo pracować w innym kraju UE bez pozwolenia na pracę.

## RÓWNE TRAKTOWANIE

Jeśli szukasz pracy za granicą, przysługują Ci takie same prawa jak obywatelom tego drugiego państwa (tzw. państwa przyjmującego). Dotyczy to zarówno dostępu do pracy (z wyjątkiem niektórych stanowisk w sektorze publicznym), jak i pomocy ze strony służb zatrudnienia i wsparcia finansowego.

Aby uzyskać niektóre rodzaje wsparcia finansowego w poszukiwaniu pracy, należy wykazać rzeczywisty związek z miejscowym rynkiem pracy.

## OFERTY PRACY W EUROPIE

Oferty pracy w innych krajach UE można znaleźć w europejskim portalu mobilności zawodowej EURES (Europejskie Służby Zatrudnienia): <http://ec.europa.eu/eures>.

W niektórych krajach UE obywatele Rumunii i Bułgarii mogą nadal potrzebować pozwolenia na pracę. Wszystkie ograniczenia zostaną zniesione najpóźniej do końca 2013 r.

## PRAWDZIWA HISTORIA

### Jeśli szukasz pracy za granicą, masz prawo do uzyskania wsparcia

Valdis, który jest obywatelem Łotwy, przeprowadził się do Finlandii, gdzie zamierza podjąć pracę, i udał się do miejscowego urzędu pracy, aby zapoznać się z ofertami zatrudnienia. Dowiedział się, że urząd organizuje jednodniowe szkolenie na temat redagowania CV, aby zwiększyć szanse uzyskania zaproszenia na rozmowę kwalifikacyjną. Valdis zapisał się na to szkolenie i wziął w nim udział na takich samych warunkach jak obywatele Finlandii.

Następnie wysłał swoje CV do potencjalnych pracodawców, został zaproszony na dwie rozmowy kwalifikacyjne, ale nie zaoferowano mu pracy. Jako że pozostało mu niewiele środków na życie, postanowił złożyć wniosek o specjalny zasiłek mający pomóc osobom bezrobotnym w znalezieniu pracy.

Przed podjęciem decyzji w tej sprawie władze fińskie musiały ustalić, czy Valdis rzeczywiście związał się z lokalnym rynkiem pracy. Po przeanalizowaniu jego sytuacji, tj. kwalifikacji, długości pobytu w Finlandii i wysiłków, jakie podjął w celu znalezienia tam pracy, postanowiły przyznać mu ten zasiłek.

Pomoc i więcej informacji



## 2. Zasiłek dla bezrobotnych za granicą

Jeśli zostałeś bezrobotny, możesz liczyć na pomoc w poszukiwaniu pracy w innym kraju UE.

### SZUKANIE PRACY ZA GRANICĄ

Jeśli otrzymujesz zasiłek dla bezrobotnych i wyjechałeś do innego kraju w celu poszukiwania w nim pracy, możesz nadal otrzymywać zasiłek od swojego urzędu pracy (zazwyczaj przez 3 miesiące z możliwością przedłużenia do 6 miesięcy). Zezwolenie na przeniesienie zasiłku dla bezrobotnych za granicę możesz uzyskać za pomocą formularza U2 (dawniej E 303).

Z reguły, aby móc złożyć wniosek o ten formularz, trzeba być zarejestrowanym od co najmniej 4 tygodni jako osoba bezrobotna poszukująca pracy w kraju, w którym przyznano Ci status osoby bezrobotnej.

### FORMALNOŚCI, JAKICH TRZEBA DOPEŁNIĆ

#### W KRAJU PRZYJMUJĄCYM

Aby zachować ciągłość w wypłacie świadczeń, musisz przedstawić zezwolenie na ich przeniesienie i zarejestrować się w krajowej służbie zatrudnienia jako osoba poszukująca pracy w ciągu 7 dni od opuszczenia kraju, w którym straciłeś pracę. Jeśli zarejestrujesz się w późniejszym terminie, Twoje świadczenia będą wypłacane dopiero od dnia rejestracji.

Uzyskasz dostęp do lokalnych usług dla osób poszukujących pracy, ale również będziesz musiał przestrzegać wymogów i procedur kontrolnych miejscowej służby zatrudnienia.

### JEŚLI NIE ZNAJDZIESZ PRACY

Jeśli w ciągu 3 miesięcy nie znajdziesz pracy, możesz wystąpić o przedłużenie transferu należnych świadczeń o kolejne 3 miesiące. Wniosek w tej sprawie należy złożyć przed upływem pierwszych 3 miesięcy w krajowej służbie zatrudnienia w kraju, w którym przyznano Ci status osoby bezrobotnej (a nie w kraju przyjmującym).

Jeśli chcesz zachować swoje prawo do zasiłku dla bezrobotnych przez dłuższy okres, musisz wrócić do kraju, w którym uzyskałeś status osoby bezrobotnej, w terminie określonym w zezwoleniu.

### PRAWDZIWA HISTORIA

#### Pamiętaj, aby złożyć wniosek w terminie

João wyjechał z Portugalii na Węgry, zabierając ze sobą formularz U2 (dawniej E 303), aby móc nadal otrzymywać zasiłek dla bezrobotnych podczas trzymiesięcznego pobytu w tym kraju. Został tam jednak nieco dłużej.

Kiedy wrócił do Portugalii, okazało się, że utracił prawo do zasiłku. Aby nie znaleźć się w takiej sytuacji, pamiętaj, że o przedłużenie wypłacania zasiłku zawsze należy zwrócić się do swojego krajowego urzędu pracy przed upływem okresu 3 miesięcy.



Pomoc i więcej informacji

### 3. Uznawanie kwalifikacji zawodowych

Jako obywatel UE masz prawo wykonywać swój zawód w innym kraju UE.

#### UZNANIE KWALIFIKACJI

Jeśli Twój zawód nie jest regulowany w kraju przyjmującym, możesz wykonywać go na takich samych warunkach jak obywatele tego państwa i nie musisz ubiegać się o oficjalne uznanie swoich kwalifikacji.

Jeżeli wykonywany przez Ciebie zawód jest regulowany w kraju przyjmującym, konieczne może być oficjalne uznanie w nim Twoich kwalifikacji.

Gdy Twój zawód jest regulowany w kraju, w którym chcesz pracować, a nie w Twoim kraju pochodzenia, konieczne może być udowodnienie, że w kraju pochodzenia pracowałeś w tym zawodzie przez co najmniej 2 lata w ciągu ostatnich 10 lat.

Informacje na temat przepisów, które mają zastosowanie do wykonywanego przez Ciebie zawodu, oraz spis krajowych punktów kontaktowych ds. uznawania kwalifikacji zawodowych znajdziesz w naszej bazie danych ([http://ec.europa.eu/internal\\_market/qualifications/regprof/](http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/regprof/)).

#### UWIERZYTELNIONE KOPIE DOKUMENTÓW

Władze mogą poprosić Cię o przedstawienie uwierzytelnionych kopii lub uwierzytelnionych tłumaczeń najważniejszych dokumentów złożonych wraz z wnioskiem, np. świadectw potwierdzających Twoje kwalifikacje. Jeśli chcesz wykonywać zawód architekta, stomatologa, lekarza, położnej, pielęgniarki, farmaceuty lub lekarza

weterynarii, państwo przyjmujące może wymagać od odpowiedniej instytucji w kraju Twojego pochodzenia zaświadczenia potwierdzającego, że spełniasz minimalne wymogi europejskie w zakresie wykształcenia przewidziane dla Twojego zawodu.

#### PRAWDZIWA HISTORIA

##### Zanim podejmiesz pracę, sprawdź, jakie przepisy mają zastosowanie

Mojca, która uzyskała dyplom pielęgniarki odpowiedzialnej za opiekę ogólną w Słowenii, chciała podjąć pracę w Monachium (Niemcy). Powinno być to łatwe, ponieważ kwalifikacje pielęgniarek ogólnych są uznawane automatycznie. Mojca chciała jednak wiedzieć, gdzie może ubiegać się o uznanie swoich kwalifikacji uzyskanych w Słowenii.

W tym celu nawiązuje łączność się z niemieckim krajowym punktem kontaktowym ds. uznawania kwalifikacji zawodowych, który podaje jej adres właściwego organu w Bawarii oraz pomaga dopełnić formalności administracyjnych.

Pomoc i więcej informacji





## 4. Podatki

Jeśli przeprowadzisz się do innego kraju i płacisz w nim podatki, jego władze powinny traktować Cię tak samo jak obywateli tego kraju.

### BRAK OGÓLNOEUROPEJSKICH PRZEPISÓW DOTYCZĄCYCH PODATKÓW

Żadne unijne przepisy nie regulują sposobu opodatkowania dochodów obywateli UE mieszkających i pracujących w innym kraju Unii. Istnieją tylko przepisy krajowe i umowy w sprawie unikania podwójnego opodatkowania zawarte między poszczególnymi krajami. W kraju przyjmującym musisz być traktowany w taki sam sposób jak obywatele tego kraju.

### PODATEK DOCHODOWY

Kraj, w którym jesteś zatrudniony, pobiera z reguły podatek od dochodów uzyskanych na jego terytorium. Jeśli mieszkasz w jednym kraju, a podatki płacisz w innym, Twój kraj zamieszkania również może pobierać podatek od dochodów uzyskanych z pracy zarobkowej w kraju, w którym pracujesz.

Na szczęście w wielu krajach istnieją umowy w sprawie unikania podwójnego opodatkowania, które pozwalają zaliczyć podatek zapłacony w jednym kraju na poczet podatku należnego w innym kraju.

### MIEJSCE ZAMIESZKANIA DO CELÓW PODATKOWYCH

Jeśli spędzasz więcej niż 6 miesięcy w ciągu roku w innym kraju UE, kraj ten może Cię ze względu na podatkowych uznać za osobę tam zamieszkałą.

W takim przypadku może on opodatkować całość Twojego dochodu uzyskanego w dowolnym miejscu na świecie.

Jeśli spędzasz mniej niż 6 miesięcy w ciągu roku w innym kraju UE, zazwyczaj do celów podatkowych będziesz uznawany za osobę zamieszkałą w swoim kraju pochodzenia (kraj, w którym mieszkasz na stałe). W tym przypadku w innym kraju opodatkowane zostaną tylko dochody i zyski, które osiągnąłeś na jego terytorium.

### RÓWNE TRAKTOWANIE

W odniesieniu do podatku od dochodu i zysków uzyskanych za granicą, powinny przysługiwać Ci takie same ulgi podatkowe jak obywatelom danego kraju.

### PRAWDZIWA HISTORIA

**Być może przysługuje Ci prawo do ulg podatkowych w kraju, w którym pracujesz – nawet z tytułu składek zapłaconych w zagranicznych funduszach emerytalnych**

Sven, obywatel Szwecji zatrudniony w Danii, nadal wpłaca składki do szwedzkiego funduszu emerytalnego na podstawie umowy, którą zawarł przed przyjazdem do Danii.

Dania musi umożliwić Svenowi skorzystanie z ulgi podatkowej na poczet należnego w Danii podatku od jego dochodów, ponieważ takie ulgi byłyby dopuszczalne z tytułu składek opłacanych w duńskim funduszu emerytalnym.



Pomoc i więcej informacji

## 5. Zabezpieczenie społeczne

Jeśli przeprowadzasz się do innego kraju UE składki na ubezpieczenie społeczne opłacasz tylko w jednym kraju, nawet gdy pracujesz w więcej niż jednym państwie. Zazwyczaj wypłatę świadczeń z tytułu zabezpieczenia społecznego uzyskasz właśnie z tego kraju.

### KTÓRY KRAJ ODPOWIADA ZA TWOJE

#### ZABEZPIECZENIE SPOŁECZNE

Z reguły podlegasz ustawodawstwu kraju, w którym pracujesz (jako osoba zatrudniona lub pracująca na własny rachunek) i w którym opłacasz składki. Nie ma znaczenia, gdzie mieszkasz lub gdzie Twój pracodawca ma siedzibę.

Kraj, w którym pracujesz, odpowiada za Twoje zabezpieczenie społeczne, również w przypadku gdy co najmniej raz w tygodniu dojeżdżasz do pracy z innego kraju UE.

Jeśli stracisz pracę, powinieneś zarejestrować się w urzędzie zatrudnienia i złożyć wniosek o zasiłek dla bezrobotnych w kraju, w którym ostatnio pracowałeś lub w swoim kraju zamieszkania, jeśli pracowałeś jako pracownik transgraniczny.

### PRACOWNICY TYMCZASOWO

#### ODDELEGOWANI DO PRACY ZA GRANICĄ

Aby uniknąć częstych zmian w systemie zabezpieczenia społecznego, sankcjonowane są pewne wyjątki od tej reguły w przypadku pracowników tymczasowo oddelegowanych do pracy za granicą. Przez maksymalnie 2 lata osoby te mogą być objęte systemem zabezpieczenia społecznego kraju, z którego zostały oddelegowane.

### PRAWDZIWA HISTORIA

**Twoje zabezpieczenie społeczne nie zmienia się, w przypadku gdy oddelegowano Cię do pracy w innym kraju UE**

Karel, właściciel firmy Rainbow Painting w Czechach, otrzymał zlecenie na pracę w Luksemburgu na okres 2 miesięcy. W tym celu jego firma wystąpiła do Luksemburga sześciu malarzy.

Jeśli wszystkie warunki oddelegowania zostały spełnione, oddelegowani pracownicy powinni podlegać czeskiemu systemowi zabezpieczenia społecznego podczas okresu pracy w Luksemburgu.

Choć oddelegowani pracownicy tymczasowo będą wykonywać pracę dla innej firmy, ich pracodawcą w dalszym ciągu pozostanie firma Rainbow Painting.

### OSOBY BEZROBOTNE

Jeśli otrzymujesz zasiłek dla bezrobotnych, jesteś objęty systemem zabezpieczenia społecznego kraju, który wypłaca Ci zasiłek.

Jeśli nie otrzymujesz zasiłku dla bezrobotnych i nie pracujesz, jesteś objęty ustawodawstwem kraju, w którym mieszkasz.

Pomoc i więcej informacji



## 6. Świadczenia emerytalne

Jeśli mieszkales i pracowales w kilku krajach UE, możliwe, że nabyles skumulowane prawa do świadczeń emerytalnych w każdym z nich. Jeśli spełniasz warunki krajowe, każdy kraj będzie wypłacał Ci część emerytury proporcjonalną do liczby lat w nim przepracowanych.

### WNIOSEK O PRYZNANIE EMERYTURY

Wniosek należy złożyć w zakładzie ubezpieczeń emerytalnych w kraju, w którym mieszkasz. Jeśli nigdy nie pracowałeś w tym kraju, powinienes skontaktować się z zakładem ubezpieczeń emerytalnych w kraju, w którym ostatnio pracowałeś. Zakład ten będzie odpowiedzialny za rozpatrzenie Twojego wniosku i zgromadzenie danych o składkach emerytalnych wpłaconych przez Ciebie we wszystkich krajach, w których pracowałeś.

Każdy kraj sprawdzi, czy spełniasz odpowiednie wymogi, które uprawniają Cię do świadczeń emerytalnych. Wymogi te (np. wiek emerytalny i wysokość opłacanych składek) różnią się w poszczególnych krajach, jednak na mocy przepisów UE każdy kraj musi uwzględnić okresy przepracowane w innych krajach i składki tam opłacone, jeżeli jest to niezbędne do osiągnięcia przez daną osobę minimalnej liczby lat wymaganych do uzyskania emerytury w tym kraju.

Zakłady ubezpieczeń emerytalnych w poszczególnych krajach poinformują Cię o decyzjach w sprawie Twoich uprawnień emerytalnych. Zakład, w którym złożyłeś wniosek, przedstawi Ci podsumowanie decyzji podjętych przez wszystkie zainteresowane kraje.

### EMERYTURA ZA GRANICĄ

Twoja emerytura będzie wypłacana niezależnie od miejsca Twojego pobytu lub zamieszkania w UE.

### INNE ŚWIADCZENIA

Zazwyczaj zasady mające zastosowanie do emerytur odnoszą się także do rent inwalidzkich oraz rent rodzinnych dla osób owdowiałych i sierot.

### PRAWDZIWA HISTORIA

#### Sprawdź swoje uprawnienia emerytalne we wszystkich krajach, w których pracowałeś

Regina mieszka w Niemczech. Po osiągnięciu wieku emerytalnego złożyła wniosek o przyznanie świadczeń emerytalnych w lokalnym urzędzie ubezpieczeń emerytalnych. Regina przez większość życia pracowała w Niemczech (25 lat), ale 8 lat przepracowała również w Austrii.

Niemiecki zakład ubezpieczeń emerytalnych skontaktował się z zakładem austriackim. Mimo że w Austrii wymagane jest co najmniej 10 lat pracy, aby zakwalifikować się do emerytury, władze austriackie musiały uwzględnić okres, który Regina przepracowała w Niemczech.

Zatem za 8 lat przepracowanych w Austrii Regina otrzyma emeryturę od zakładu austriackiego, a za 25 lat przepracowanych w Niemczech – od zakładu niemieckiego.



Pomoc i więcej informacji

## 7. Opieka zdrowotna za granicą

Na mocy przepisów UE masz prawo do pomocy medycznej w innym kraju UE i możesz ubiegać się o zwrot poniesionych za granicą kosztów od swojego krajowego ubezpieczyciela.

### OPIEKA ZDROWOTNA PODCZAS KRÓTKIEGO POBYTU ZA GRANICĄ

Przed wyjazdem do innego kraju (zarówno w celach wypoczynkowych, jak i w celach służbowych czy naukowych) należy zaopatrzyć się w bezpłatną Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego, którą można uzyskać od krajowego ubezpieczyciela.

Karta zapewnia Ci dostęp do publicznej opieki zdrowotnej, jeśli w trakcie pobytu w innym kraju UE nagle zachorujesz lub ulegniesz wypadkowi.

Po okazaniu karty w gabinecie lekarskim czy stomatologicznym, w szpitalu lub aptece, otrzymasz niezbędną opiekę medyczną na takich samych warunkach jak obywatele danego kraju.

Prawo do opieki zdrowotnej przysługuje Ci również, gdy nie masz przy sobie Europejskiej Karty Ubezpieczenia Zdrowotnego. Po powrocie do swojego kraju możesz zwrócić się do instytucji ubezpieczenia zdrowotnego o zwrot poniesionych kosztów.

### ZAPLANOWANE LECZENIE

Jeśli zamierzasz odbyć leczenie za granicą i chcesz, aby koszty pokrył Twój krajowy ubezpieczyciel, zazwyczaj powinieneś odpowiednio wcześniej wystąpić o odpowiednie zezwolenie.

Jeśli uzyskasz takie zezwolenie, zwykle nie będziesz musiał płacić za leczenie z góry. Przed wyjazdem dokładnie sprawdź warunki finansowe w zakładzie ubezpieczeń zdrowotnych, ponieważ mogą mieć zastosowanie różne procedury i stopy zwrotu.

Jeżeli jednak wymagane leczenie jest przewidziane w ustawodawstwie państwa, w którym dana osoba jest ubezpieczona, ale jest niedostępne w czasie wymagającym ze względu na stan zdrowia tej osoby, nie można odmówić wydania takiego zezwolenia.

Osoby odbywające leczenie za granicą powinny być traktowane na takich samych zasadach jak osoby objęte systemem opieki zdrowotnej w danym kraju.

### PRAWDZIWA HISTORIA

Kirsti z Estonii ostatnie kilka miesięcy swoich studiów spędziła na Litwie.

Pewnego wieczoru, podczas ćwiczeń gimnastycznych, złamała nogę w kostce.

Po okazaniu Europejskiej Karty Ubezpieczenia Zdrowotnego i swojego dowodu tożsamości Kirsti otrzymała niezbędną opiekę.

Była traktowana tak samo jak osoby opłacające składki na Litwie. Mogła również ubiegać się o zwrot poniesionych kosztów zgodnie z obowiązującą tabelą refundacji.

Pomoc i więcej  
informacji



## 8. Studia za granicą

Jako obywatel UE masz prawo do studiowania w dowolnym kraju UE na takich samych warunkach jak obywatele tego kraju.

### PRZYJĘCIE NA UCZELNIĘ WYŻSZĄ

Zasady przyjęcia na studia różnią się znacznie między poszczególnymi krajami i uniwersytetami. Pamiętaj, że w żadnym wypadku nie można odmówić Ci prawa do nauki w innym kraju UE ze względu na narodowość.

Wymagana może jednak być znajomość miejscowego języka, dlatego w niektórych krajach UE konieczne jest zdanie egzaminu z danego języka.

### UZNAWANIE DYPLOMÓW

W UE dyplomy akademickie nie są automatycznie uznawane. Jeśli zamierzasz studiować w innym kraju UE, sprawdź wcześniej, czy Twój dyplom zostanie w nim uznany i na jakim poziomie.

Informacje na temat uznawania kwalifikacji zawodowych znajdziesz w rozdziale 3.

### OPŁATY ZA STUDIA I POMOC FINANSOWA

Kiedy wyjeżdżasz na studia do innego kraju UE, masz prawo płacić takie samo czesne jak obywatele danego kraju.

Zasada równego traktowania nie zawsze dotyczy jednak stypendiów i pożyczek na pokrycie kosztów utrzymania. Zatem warto dowiedzieć się, czy masz prawo do otrzymania takiego stypendium w kraju, z którego pochodzisz.

Jeśli legalnie i nieprzerwanie mieszkasz w danym kraju od ponad pięciu lat, to jako obywatel UE masz prawo do ubiegania się o stypendium na pokrycie kosztów utrzymania na takich samych warunkach jak obywatele tego kraju.

Innym źródłem finansowania, które umożliwia odbycie części studiów za granicą, jest unijny program Erasmus.

### PRAWDZIWA HISTORIA

**Jeżeli mieszkasz w danym kraju od ponad 5 lat, masz prawo do stypendium na takich samych warunkach jak obywatele tego kraju**

Elitsa jest Bułgarką i mieszka w Paryżu od 12 lat. Chciałaby pójść na studia we Francji, ale bez stypendium nie będzie jej na to stać.

Jako że mieszka w tym kraju od ponad 5 lat, Elitsa ma prawo do takiego samego stypendium jak studenci będący obywatelami Francji.



Pomoc i więcej informacji

## 9. Zakupy on-line

Jesteś chroniony przez prawo UE, gdy robisz zakupy on-line.

### ZWROT NIECHCIANYCH TOWARÓW

W Unii Europejskiej masz prawo zrezygnować z zakupu towaru zamówionego przez internet w ciągu 7 dni roboczych (minimum) od dnia otrzymania towaru. W czerwcu 2014 r. okres ten ma zostać wydłużony do 14 dni. W tym terminie masz prawo zrezygnować z zamówienia z dowolnego powodu – możesz się po prostu rozmyślić.

Sprzedawca ma obowiązek zwrócić Ci pieniądze w ciągu 30 dni. Zwrotowi podlegają również koszty przesyłki, naliczone przy składaniu zamówienia. Jednak Ty będziesz musiał pokryć koszty odesłania towaru do sprzedawcy.

Zasady te nie mają zastosowania do rezerwacji on-line wyjazdów wakacyjnych, wycieczek, zakwaterowania i biletów na imprezy.

### NAPRAWA, WYMIANA, ZWROT PIENIĘDZY

Po dokonaniu zakupu towaru przez internet w obrębie UE przez dwa lata masz prawo do jego nieodpłatnej naprawy lub wymiany, jeśli okaże się on wadliwy lub niezgodny z opisem. W przypadku gdy naprawa lub wymiana w rozsądnym czasie okaże się kłopotliwa lub niemożliwa, możesz zażądać zwrotu pieniędzy lub obniżenia ceny.

### CO ROBIĆ W PRZYPADKU NIEOTRZYMANIA TOWARU?

Zgodnie z przepisami UE towary kupione przez internet powinny zostać dostarczone w ciągu 30 dni od dnia zamówienia, chyba że kupujący i sprzedający ustalą inaczej. Jeżeli towar, za który zapłaciłeś, okaże się niedostępny, sprzedawca musi Cię o tym poinformować i dokonać zwrotu pieniędzy w ciągu 30 dni.

### PRAWDZIWA HISTORIA

**Pamiętaj, że zamówiony towar powinien zostać dostarczony w ciągu 30 dni**

W połowie listopada Andrej ze Słowacji zamówił przez internet skrzynkę włoskiego wina, którego potrzebował na święta Bożego Narodzenia. Święta minęły, a on nie otrzymał zamówionego towaru na czas.

Ponieważ towar nie został dostarczony w terminie 30 dni, zgodnie z przepisami UE sprzedaż zostaje automatycznie anulowana. Andrej ma prawo do zwrotu pieniędzy w ciągu 30 dni.

Pomoc i więcej informacji





## 10. Kupno i sprzedaż samochodu

Możesz kupić lub sprzedać samochód w dowolnym kraju europejskim i skorzystać z unijnych przepisów dotyczących zwolnienia od podatku VAT lub jego zwrotu.

### ZAKUP ZA GRANICĄ

Jeśli kupujesz nowy samochód (o przebiegu poniżej 6000 km lub mający mniej niż sześć miesięcy) w innym kraju UE, jesteś zwolniony z podatku VAT w kraju zakupu, ale będziesz musiał go zapłacić w kraju, w którym zarejestrujesz samochód.

W przypadku zakupu używanego samochodu (o przebiegu powyżej 6000 km oraz mającego powyżej sześciu miesięcy) od osoby fizycznej podatek VAT nie pobiera się. Jeśli sprzedawcą jest firma będąca dealerem samochodów, płacisz stawkę VAT obowiązującą w kraju zakupu pojazdu. Podatku VAT nie płacisz już wówczas w swoim kraju.

W przypadku zakupu zarówno nowego, jak i używanego samochodu poza UE musisz zapłacić podatek VAT od importu.

Bez względu na miejsce zakupu samochodu będziesz musiał uiścić opłatę za rejestrację pojazdu (jeżeli taka obowiązuje) w kraju swojego zamieszkania.

### SPRZEDAŻ ZA GRANICĘ

Osoba fizyczna sprzedająca nowy samochód nie musi płacić podatku VAT. Natomiast jeśli nabywca mieszka w innym kraju UE i zamierza przywieźć do niego kupiony samochód, musi on tam opłacić należny podatek VAT.

W takim wypadku osoba sprzedająca samochód może odzyskać zapłacony podatek VAT od właściwych władz w swoim kraju. W ten sposób można uniknąć dwukrotnego płacenia podatku VAT od tego samego pojazdu.

Jeżeli jesteś osobą fizyczną z UE i zamierzasz sprzedać swój używany samochód nabywcy z innego kraju UE, od transakcji nie pobiera się podatku VAT.

### PRAWDZIWA HISTORIA

**Jeśli sprzedajesz swój nowy samochód, możesz odzyskać część zapłaconego podatku VAT**

Merete kupiła w Danii nowy samochód za 20 tys. euro plus 5 tys. euro VAT (25%). Cztery miesiące później sprzedała go (w świetle przepisów podatkowych samochód nadal był uznawany za nowy) Hagenowi za 16 tys. euro.

Hagen, który mieszka w Austrii, sprowadził samochód do swojego kraju. Zapłacił austriackim organom podatkowym podatek VAT w wysokości 3200 euro (według obowiązującej w Austrii stawki VAT wynoszącej 20%).

Merete jako sprzedawca ma prawo odzyskać od władz duńskich 4 tys. z 5 tys. euro, które zapłaciła jako podatek VAT w chwili kupna samochodu. Jest to stawka, którą zapłaciłaby, gdyby podatek VAT od drugiej transakcji był pobierany w Danii.



Pomoc i więcej informacji

# 11. Prawa pasażerów

Jeśli podczas podróży pociągiem lub samolotem rozpoczynającej lub kończącej się w jednym z krajów UE i realizowanej przez przewoźnika zarejestrowanego w kraju UE wystąpią problemy, możesz być uprawniony do zwrotu kosztów lub odszkodowania.

## PODRÓŻ SAMOŁOTEM

Jeżeli nie wpuszczono Cię na pokład, Twój lot był opóźniony ponad 5 godzin, został odwołany lub odmówiono Ci przyjęcia na pokład z powodu nadkompletu rezerwacji (overbooking), masz prawo wyboru między wymianą biletu do docelowego miejsca Twojej podróży a zwrotem kosztów biletu.

W zależności od długości trasy i opóźnienia możesz być również uprawniony do otrzymania napojów, posiłków, komunikacji (np. bezpłatnej rozmowy telefonicznej) i noclegu.

Ponadto jeżeli odmówiono Ci przyjęcia na pokład, Twój lot został odwołany lub dotrzesz na miejsce z ponad 3-godzinny opóźnieniem, możesz być uprawniony do odszkodowania w wysokości 125–600 euro (w zależności od długości trasy).

## PODRÓŻ KOLEJĄ

Jeżeli Twój pociąg ma opóźnienie wynoszące co najmniej 1 godzinę, możesz żądać zwrotu kosztu biletu, kontynuować podróż zaplanowaną trasą pomimo opóźnienia lub zwrócić się do przewoźnika o wydanie biletu na inną trasę prowadzącą do celu Twojej podróży.

Jeżeli postanowiłeś kontynuować podróż, masz prawo do odszkodowania – w wysokości 20-50 % ceny biletu

(z wyjątkiem przypadków, gdy opóźnienie wynikało z okoliczności niezależnych od przewoźnika kolejowego).

## PODRÓŻ PROMEM I AUTOBUSEM

W przyszłości podobne prawa będą przysługiwać Ci w przypadku podróży promem i autobusem.

## PRAWDZIWA HISTORIA

**Nie bój się żądać odszkodowania lub zwrotu pieniędzy – to Twoje prawo**

Stefania udała się w podróż służbową z Rzymu do Nikozji. Okazało się, że jej lot był opóźniony 6 godzin. Z tego powodu nie zdążyła na konferencję, w której miała uczestniczyć, i postanowiła domagać się odszkodowania.

Aby otrzymać pełny zwrot ceny biletu, Stefania powinna wypełnić unijny formularz skargi (dostępny na lotnisku lub na stronie internetowej przewoźnika lotniczego) i przestać go liniom lotniczym. Jeżeli opóźnienie nie było spowodowane nadzwyczajnymi okolicznościami, powinna również mieć prawo do odszkodowania. Jednak przewoźnik nie jest zobowiązany do zwrotu innych kosztów, np. opłaty rejestracyjnej za udział w konferencji, na którą Stefania się spóźniła.

Pomoc i więcej informacji





## 12. Tańsze połączenia z telefonów komórkowych

Wprowadzono maksymalne stawki, jakie operatorzy mogą pobierać za korzystanie z telefonu komórkowego w innym kraju UE.

### MAKSYMALNE STAWKI ZA ROZMOWY, SMS-Y I TRANSMISJĘ DANYCH W ROAMINGU

|                                                                 | 1 lipca 2012 r. | 1 lipca 2013 r. | 1 lipca 2014 r. |
|-----------------------------------------------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| Połączenia głosowe wykonane za granicą (cena za minutę)         | 29 eurocentów   | 24 eurocenty    | 19 eurocentów   |
| Połączenia głosowe odebrane za granicą (cena za minutę)         | 8 eurocentów    | 7 eurocentów    | 5 eurocentów    |
| Wiadomość tekstowa wysłana za granicą (cena za jedną wiadomość) | 9 eurocentów    | 8 eurocentów    | 6 eurocentów    |
| Transmisja danych (za MB)                                       | 70 eurocentów   | 45 eurocentów   | 20 eurocentów   |

Ceny nie zawierają podatku VAT.

Są to najwyższe dopuszczalne stawki. Operatorzy mogą oczywiście oferować niższe stawki. Warto więc poszukać najkorzystniejszej oferty. Te pułapy cenowe dotyczą wszystkich klientów. Oczywiście każdy może wynegocjować u swojego operatora inne warunki.

Aby chronić klientów przed wysokimi rachunkami za transmisję danych w roamingu, wprowadzono pewne ograniczenia: po przekroczeniu progu 50 euro należności za korzystanie z sieci usługa transmisji danych w roamingu zostanie wyłączona. Oczywiście klient może uzgodnić z operatorem inny limit.

### INFORMOWANIE O CENACH

Twój operator musi powiadomić Cię w wiadomości tekstowej (powinieneś ją otrzymać zaraz po przekroczeniu granicy) o opłatach za wykonywanie i odbieranie połączeń, transmisji danych oraz wysyłanie i odbieranie wiadomości tekstowych.

### PRAWDZIWA HISTORIA

#### Ochrona przed wysokimi rachunkami

Aniko z Węgier korzysta z wielu aplikacji w swoim smartfonie, takich jak usługi strumieniowej transmisji muzyki, serwisy społecznościowe pozwalające na stały kontakt ze znajomymi, czy mapy internetowe umożliwiające znalezienie np. restauracji.

Podczas pobytu na wakacjach w Grecji zapomniała wyłączyć automatyczne aktualizacje w swoim smartfonie. Jednak nie musi obawiać się, że po powrocie do kraju otrzyma bardzo wysoki rachunek (chyba że uzgodniła inaczej ze swoim operatorem). Gdy opłaty za przesyłanie danych w roamingu przekroczą 50 euro (plus VAT), usługa ta zostanie automatycznie wyłączona.



Pomoc i więcej informacji

## 13. Płatności, pożyczki i inwestycje

Europejskie przepisy chronią obywateli, którzy obracają pieniędzmi w obrębie całej UE.

### PLATNOŚCI I PRZELEWY ZA GRANICĄ

W przypadku międzynarodowych płatności w euro dokonywanych w obrębie UE opłata pobierana przez banki nie może być wyższa od opłaty pobieranej w przypadku transakcji krajowej o tej samej wartości w euro.

Zasada ta dotyczy przelewów między rachunkami bankowymi w dwóch różnych krajach UE, wypłat z bankomatów w innym kraju UE oraz płatności kartą debetową lub kredytową w obrębie UE.

Firmy i instytucje, które akceptują krajowe przelewy w euro, muszą również zaakceptować płatności w euro z zagranicy.

Podobnie firmy i instytucje, które realizują przelewy w euro na terenie swojego kraju, muszą być w stanie zrealizować taki przelew na rachunek w euro w innym kraju UE (np. przekazanie pensji czy emerytury lub zwrot pieniędzy za towar zakupiony w internecie).

### PRZEWOŻENIE GOTÓWKI ZA GRANICĘ

Udając się do innego kraju UE, można mieć przy sobie gotówkę o wartości nie wyższej niż 10 tys. euro bez konieczności jej deklarowania.

Jeżeli kwota przewożonej gotówki przewyższa 10 tys. euro, należy to zgłosić odpowiednim krajowym organom celnym.

### GWARANCJA DEPOZYTÓW

Pieniądze na Twoim rachunku bankowym są objęte ochroną do 100 tys. euro (lub równowartość w innych walutach). Limit ten dotyczy wkładu jednej osoby w jednym banku.

### POŻYCZKI I INWESTYCJE

Jako osoba prywatna możesz zaciągnąć kredyt konsumencki w dowolnym kraju UE. Ogólnoeuropejskie przepisy dotyczące reklamy i informowania ułatwiają porównanie różnych ofert. Jeśli zmienisz zdanie, możesz odstąpić od umowy kredytowej w ciągu 14 dni od jej podpisania.

Możesz kupować i sprzedawać akcje i inne produkty finansowe w całej UE, przy czym masz zapewniony taki sam poziom ochrony jak w swoim kraju. W przypadku zakupu usług finansowych przez internet masz prawo do odstąpienia od umowy bez ponoszenia kosztów w ciągu co najmniej 14 dni kalendarzowych.

### PRAWDZIWA HISTORIA

**Pamiętaj, że możesz otrzymywać płatności w euro na konto w innym kraju UE**

Marijke mieszka w Belgii, a pracuje w Holandii. Chciałaby, aby jej wynagrodzenie było przekazywane bezpośrednio na jej konto bankowe w Belgii. Jej holenderski pracodawca musi wyrazić na to zgodę. Marijke może także opłacać bieżące rachunki i lokalne podatki za swój dom wypoczynkowy w Hiszpanii, korzystając ze swojego konta w Belgii.

Pomoc i więcej informacji



# 14. Zakładanie firmy i rozszerzanie jej działalności

Jako obywatel UE masz prawo prowadzić działalność gospodarczą w dowolnym kraju UE.

## PROWADZENIE FIRMY WE WŁASNYM KRAJU

Jako właściciel firmy możesz sprzedawać towary i świadczyć usługi w całej Europie na takich samych warunkach jak firmy działające lokalnie. Możesz również utworzyć oddział swojej firmy w innym kraju UE.

Jeżeli Twoja firma prowadzi działalność usługową, zapoznaj się również z informacjami w rozdziale 17.

## ZAKŁADANIE NOWEJ FIRMY ZA GRANICĄ

Możesz założyć firmę w dowolnym kraju UE. Pamiętaj, że będziesz musiał przestrzegać tych samych warunków i zasad co obywatele danego kraju. Podobnie jak oni będziesz musiał na przykład przestrzegać kodeksów etyki zawodowej czy starać się o odpowiednie zezwolenia.

## POMOC W ROZSZERZANIU DZIAŁALNOŚCI FIRMY ZA GRANICĄ

W pierwszej kolejności warto zwrócić się do Europejskiej Sieci Przedsiębiorczości (<http://www.enterprise-europe-network.ec.europa.eu>).

Sieć ta pomoże Ci nawiązać kontakt z jedną z 580 organizacji biznesowych działających we wszystkich krajach UE. W ten sposób możesz uzyskać praktyczną pomoc i poradę w zakresie rozpoczęcia działalności w danym kraju.

Możesz również uzyskać porady od doświadczonych przedsiębiorców.

- Udział w programie Erasmus dla młodych przedsiębiorców umożliwia odbycie kilkumiesięcznego stażu (do 6 miesięcy) u doświadczonego przedsiębiorcy w jednym z krajów UE (<http://www.erasmus-entrepreneurs.eu>).
- Europejska sieć doradców dla kobiet przedsiębiorców doradza kobietom prowadzącym własną firmę ([http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/promoting-entrepreneurship/women/national\\_contacts\\_en.htm](http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/promoting-entrepreneurship/women/national_contacts_en.htm)).

## PRAWDZIWA HISTORIA

### Znajdź partnera biznesowego i rozszerz działalność swojej firmy

Mark, brytyjski programista, założył firmę zajmującą się tworzeniem cyfrowych przewodników w formie aplikacji na tablety i smartfony mających pomóc miłośnikom przyrody w rozpoznawaniu gatunków drzew.

Mark potrzebował partnerów, którzy mogliby dostarczyć specjalistycznych treści. W tym celu zwrócił się do Europejskiej Sieci Przedsiębiorczości, która pomogła mu nawiązać kontakt z francuską firmą doradczą działającą w dziedzinie mediów naukowych. Firmy postanowiły połączyć siły i od tego czasu opracowały szereg popularnych aplikacji.



Pomoc i więcej informacji

## 15. Źródła finansowania dla Twojej firmy

Prowadząc firmę w jednym z krajów UE, masz dostęp do różnych źródeł finansowania.

### POŻYCZKI BANKOWE

Jako właściciel przedsiębiorstwa możesz wziąć pożyczkę bankową w innym kraju UE. Bank może odrzucić Twój wniosek ze względów komercyjnych, ale nie ze względu na Twoją narodowość.

### JAK ZDOBYĆ KAPITAŁ ZA GRANICĄ

Możesz:

- sprzedać udziały w swojej firmie,
- założyć firmę w innym kraju UE i kupić lub sprzedać jej kapitał,
- kupić i sprzedać udziały w firmie w innym kraju UE.

### MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA

#### NA SZCZEBLU UE

Możesz potrzebować wsparcia finansowego w celu dalszego rozwijania swojej firmy. Pamiętaj, że możesz skorzystać z różnych programów finansowych zarządzanych na szczeblu UE, np. w dziedzinie transportu, ochrony środowiska lub badań.

Wsparcie UE jest również dostępne na szczeblu lokalnym za pośrednictwem funduszy strukturalnych. O dotacje możesz ubiegać się za pośrednictwem krajowego organu zarządzającego.

### PRAWDZIWA HISTORIA

#### Tvoja firma może starać się o wsparcie UE

Petteri z Finlandii potrzebował funduszy na opracowanie nowej aplikacji na smartfony. Część środków udało mu się pozyskać w Finlandii. Od kolegów z branży dowiedział się o prywatnym funduszu inwestycyjnym w Londynie, który zaoferował mu dalsze finansowanie w zamian za udziały w jego firmie.

Petteri dowiedział się także, że jeśli część działalności związanej z opracowywaniem produktu będzie prowadzona w Estonii i Polsce, będzie mógł ubiegać się o fundusze unijne. Jego wniosek został przyjęty, dzięki czemu zyskał solidną bazę finansową i mógł rozwinąć działalność swojej firmy.

Pomoc i więcej informacji



## 16. Kupno i sprzedaż towarów

Możesz kupować i sprzedawać większość towarów w całej UE bez szczególnych wymogów czy ograniczeń.

### OGÓLNOEUROPEJSKIE ZASADY MAJĄ

#### ZASTOSOWANIE DO WIĘKSZOŚCI

#### PRODUKTÓW

Zdecydowana większość produktów sprzedawanych na rynku UE podlega ogólnoeuropejskim zasadom, które wyznaczają wysokie standardy bezpieczeństwa z myślą o ochronie konsumentów i środowiska. Dotyczą one maszyn, samochodów, zabawek, wyrobów medycznych, środków chemicznych, sprzętu radiowego, tekstyliów, sprzętu elektrycznego i wielu innych produktów.

### WZAJEMNE UZNANIE

W przypadku produktów nieobjętych tymi przepisami (np. wyrobów z metali szlachetnych, niektórych produktów budowlanych) każdy kraj UE wyznacza własne normy bezpieczeństwa. Zgodnie z zasadą wzajemnego uznawania produkty dopuszczone do sprzedaży w jednym kraju UE mogą zostać wprowadzone do obrotu w innym kraju UE.

Aby sprawdzić, które przepisy mają zastosowanie do danego produktu, nawiąż łączność się z punktem kontaktowym ds. produktów w danym kraju (<http://ec.europa.eu/enterprise/intsub/a12>).

### BEZPIECZEŃSTWO PRODUKTÓW

Producenci, dystrybutorzy i importerzy wyrobów muszą spełnić szereg wymogów gwarantujących jakość i bezpieczeństwo. W tym celu na produkcie lub jego opakowaniu zawsze powinny znaleźć się nazwa handlowa lub znak towarowy, adres oraz instrukcje i informacje dotyczące bezpieczeństwa. Przepisy gwarantują również prawo do odszkodowania za szkody spowodowane przez wadliwy produkt.

### PRAWDZIWA HISTORIA

**Pamiętaj, że możesz sprzedawać swoje towary w innych krajach UE**

Conor, który ma w Irlandii firmę produkującą medyczne urządzenia pomiarowe, chciał sprzedawać swoje produkty na Maltcie. Jego firma prowadzi już sprzedaż w Irlandii i innych krajach UE.

Władze Maltty początkowo odmówiły wprowadzenia urządzeń produkowanych przez firmę Conora na swój rynek i zażądały dodatkowych badań. Ale ponieważ nie było to zgodne z przepisami UE, w końcu musiały zgodzić się na wprowadzenie tych urządzeń do obrotu na Maltcie.



Pomoc i więcej informacji



## 17. Świadczenie usług za granicą

Możesz świadczyć usługi w dowolnym kraju UE.

### TYMCZASOWE ŚWIADCZENIE USŁUG

Masz prawo do tymczasowego świadczenia usług w innych krajach UE bez konieczności zakładania tam nowego oddziału swojej firmy. Ograniczenia mogą być nakładane jedynie w bardzo szczególnych okolicznościach, na przykład jeśli jest to konieczne ze względów porządku publicznego, bezpieczeństwa publicznego, ochrony zdrowia publicznego lub ochrony środowiska naturalnego.

Możesz również świadczyć usługi przez internet. Jeśli spełniasz odpowiednie wymogi w swoim kraju, z reguły inne kraje UE nie mogą nałożyć żadnych dodatkowych wymogów.

### JAK UTWORZYĆ ODDZIAŁ FIRMY ZA GRANICĄ?

Jeśli zamierzasz świadczyć w innym kraju UE usługi na stałe, możesz założyć tam oddział swojej firmy (zob. rozdział 14).

### POJEDYNCZE PUNKTY KONTAKTOWE

We wszystkich krajach UE utworzono tzw. pojedyncze punkty kontaktowe, gdzie przedsiębiorstwa mogą uzyskać wszelkie potrzebne informacje na temat obowiązujących zasad i formalności, których trzeba dopełnić, oraz zrealizować on-line wszystkie procedury administracyjne ([http://ec.europa.eu/internal\\_market/eu-go](http://ec.europa.eu/internal_market/eu-go)).

### PRAWDZIWA HISTORIA

#### Masz prawo świadczyć usługi za granicą

Firma Radu świadczy usługi w zakresie sprzątania i dozoru domów w Bukareszcie. Po zrealizowaniu udanego zlecenia dla francuskiego klienta Radu postanowił wykonywać podobne usługi w Paryżu.

Początkowo usługi świadczył za pośrednictwem swojej firmy z siedzibą w Rumunii, ale jako że interesy szły dobrze, Radu postanowił utworzyć oddział swojej firmy we Francji z pomocą francuskiego pojedynczego punktu kontaktowego.

Pomoc i więcej informacji





# 18. Opodatkowanie przedsiębiorstw

Jeżeli Twoja firma prowadzi działalność za granicą, jesteś chroniony przed dyskryminacyjnym traktowaniem podatkowym.

## PODATKI OD DZIAŁALNOŚCI

### GOSPODARCZEJ

Kraje UE same decydują o swoich systemach podatkowych, jednak nie mogą dyskryminować podatkowo przedsiębiorstw z innych krajów UE.

Zwykle firma płaci podatek dochodowy w kraju, w którym jest zarejestrowana. W przypadku jednoosobowej działalności gospodarczej zazwyczaj podatek dochodowy należy zapłacić w kraju, w którym jest ona prowadzona.

Przepisy UE gwarantują unikanie podwójnego opodatkowania odsetek, należności licencyjnych i dywidend między powiązаныmi spółkami, które mają siedziby w różnych krajach UE, oraz w przypadku restrukturyzacji przedsiębiorstw posiadających aktywa w kilku krajach UE.

### PODATEK VAT

Zharmonizowane przepisy dotyczące podatku VAT ułatwiają wymianę handlową między różnymi krajami UE. Państwa członkowskie mogą sobie jednak pozwolić na pewną elastyczność przy ustalaniu stawek podatku VAT.

Jeżeli Twoja firma musi zapłacić VAT w kraju UE, w którym nie ma siedziby, masz prawo ubiegać się o jego zwrot. Dzięki elektronicznej procedurze Twój wniosek w tej sprawie powinien zostać szybko rozpatrzony.

## PRAWDZIWA HISTORIA

### Firma płaci podatki w kraju, w którym realizuje większość swojej działalności

Max i jego brat prowadzą w Luksemburgu firmę zajmującą się pracami wykończeniowymi. Ponieważ firma otrzymuje również zlecenia na malowanie domów klientów prywatnych w Belgii i we Francji, nie są pewni, gdzie powinni zapłacić podatek od działalności gospodarczej.

Ponieważ firma większość swojej działalności prowadzi w Luksemburgu i nie ma oddziałów w innych krajach, podatek dochodowy należy zapłacić w Luksemburgu.

Firma musi zarejestrować się do rozliczeń podatku VAT i zapłacić VAT we wszystkich krajach, w których świadczy usługi. W każdym z tych krajów może ubiegać się o zwrot zapłaconego podatku VAT (za farby, pędzle itp.).



Pomoc i więcej informacji



## 19. Ochrona praw własności intelektualnej

Prawa własności intelektualnej chronią Twoją działalność gospodarczą i twórczość firm działających w UE.

### PRAWA AUTORSKIE

Prawa autorskie obejmujące oryginalne prace literackie i artystyczne, utwory muzyczne, transmisje telewizyjne, oprogramowanie, bazy danych, twórczość reklamową itp. przyznawane są automatycznie, bez konieczności oficjalnej rejestracji.

### ZNAKI TOWAROWE I PATENTY

Jeśli zarejestrujesz znak towarowy lub wzór w Urzędzie Harmonizacji Rynku Wewnętrznego (UHRW), będzie on chroniony w całej UE.

Dzięki temu unikniesz formalności związanych z rejestracją w poszczególnych krajach, a także zaoszczędzisz czas i pieniądze.

Możesz ubiegać się o patent krajowy w krajowym urzędzie patentowym lub o patent europejski w Europejskim Urzędzie Patentowym. Pamiętaj, że patenty europejskie muszą zostać zatwierdzone w każdym kraju, w którym chcesz uzyskać ochronę.

Produkty rolne lub spożywcze mogą być chronione na mocy specjalnych unijnych systemów jakości (takich jak chroniona nazwa pochodzenia czy chronione oznaczenie geograficzne). Ochrona ta jest przyznawana produktom, których jakość lub główne właściwości związane są z ich pochodzeniem geograficznym.

### OCRONA TWOICH PRAW W INTERNECIE

Czasami Twoje prawa własności intelektualnej mogą zostać naruszone, zwłaszcza w internecie.

Pośrednicy, tacy jak dostawcy usług internetowych, nie ponoszą za to odpowiedzialności, jeśli nie są świadomi, że dana działalność jest nielegalna.

W przypadku wyraźnego naruszenia Twoich praw własności intelektualnej przepisy UE pomagają je egzekwować i chronić.

### PRAWDZIWA HISTORIA

#### Zarejestruj swój znak towarowy

Agnieszka z Polski opracowała nowe oprogramowanie i chce je sprzedawać w całej UE. Niektóre z jej praw własności intelektualnej są już chronione, ponieważ kod źródłowy jest wyłącznie wynikiem jej pracy (prawa autorskie).

Agnieszka stworzyła również swój znak handlowy. Dzięki rejestracji w UHRW będzie on automatycznie chroniony w każdym kraju UE.

Pomoc i więcej informacji



## 20. Udział w przetargach o zamówienia publiczne

Jeśli Twoja firma ma siedzibę w jednym z krajów UE, to z reguły możesz ubiegać się o zamówienia publiczne w innych krajach europejskich.

### RÓWNE TRAKTOWANIE

Władze publiczne muszą zagwarantować, że Twoja firma i inne firmy z krajów UE stojące do przetargu mają jednakowy dostęp do rynku oraz że wszystkie oferty są traktowane równo i sprawiedliwie.

Twoja oferta zostanie oceniona w ramach standardowej procedury, którą muszą stosować władze publiczne w całej UE. Zostanie ona oceniona w taki sam sposób jak pozostałe oferty.

W poszczególnych krajach zazwyczaj wymagane są różnego rodzaju certyfikaty i zaświadczenia. Informacje na ten temat można znaleźć w bezpłatnym systemie informacyjnym on-line – eCertis (<http://ec.europa.eu/market/ecertis/login.do>).

### GDZIE ZNALEŹĆ INFORMACJE

#### O ZAMÓWIENIACH PUBLICZNYCH

Informacje o zamówieniach publicznych na usługi i dostawy o wartości ponad 130 tys. euro oraz o zamówieniach na roboty publiczne o wartości ponad 5 mln euro można znaleźć na stronie Tenders Electronic Daily (<http://ted.europa.eu>).

Na stronie tej przedstawiono wszystkie europejskie zamówienia publiczne, o które mogą ubiegać się firmy z dowolnego kraju UE.

Możesz także przygotować ofertę wspólnie z innymi firmami (np. w ramach partnerstwa lub konsorcjum), dzięki czemu będziesz mógł ubiegać się o zamówienia o większej wartości. Niektóre zamówienia podzielono na mniejsze. Dzięki temu mogą okazać się bardziej interesujące dla niewielkich firm.

Więcej informacji na temat europejskich zamówień publicznych można znaleźć w portalu SIMAP (<http://simap.europa.eu>).

### PRAWDZIWA HISTORIA

#### Możesz ubiegać się o zamówienia publiczne w innych krajach UE

Miguel prowadzi w Vigo firmę produkującą betonowe elementy dla elektrowni w Hiszpanii. Dowiedział się, że może ubiegać się o zamówienia publiczne w Niemczech i chciałby wziąć udział w przetargu na budowę nowej elektrowni słonecznej w Badenii-Wirtembergii.

Aby uzyskać dodatkową wiedzę i zdolności produkcyjne, Miguel postanowił utworzyć konsorcjum z dwiema innymi firmami: jedną z Hiszpanii i drugą z Portugalii. Ich oferta okazała się atrakcyjna dla władz Badenii-Wirtembergii i konsorcjum wygrało przetarg.



Pomoc i więcej informacji

# Ochrona i dochodzenie przysługujących Ci praw

Co zrobić, gdy Twoje prawa nie są przestrzegane? Oto kilka możliwości.

## **PORADY EKSPERTÓW**

Jeśli potrzebujesz informacji na temat praw przysługujących Ci w konkretnej sytuacji, odwiedź portal „Twoja Europa – Porady”. Za jego pośrednictwem możesz skontaktować się z ekspertem prawnym, który w ciągu tygodnia odpowie na Twoje pytanie i ewentualnie doradzi, gdzie możesz szukać dalszej pomocy.

<http://ec.europa.eu/citizensrights/>

## **MEDIACJA Z WŁADZAMI KRAJOWYMI**

Jeśli władze publiczne w innym kraju UE nie chcą uznać przysługujących Ci praw, skontaktuj się z siecią SOLVIT. Pracownicy organów administracji krajowej postarają się znaleźć rozwiązanie problemu w ciągu 10 tygodni.

<http://solvit.eu>

## **OCHRONA KONSUMENTÓW**

Jeśli masz problem z produktami lub usługami zakupionymi (również on-line) w innym kraju UE, skontaktuj się z jednym z Europejskich Centrów Konsumentkich. Lokalni eksperci udzielą Ci porad i pomogą rozwiązać spór ze sprzedawcą. Jeśli nie uda się osiągnąć ugody, centrum doradzi alternatywną metodę rozwiązania sporu (również on-line), która skutecznie pozwoli uzyskać odszkodowanie bez kierowania sprawy do sądu.

<http://ec.europa.eu/consumers/ecc>

## **SKARGA DO KOMISJI EUROPEJSKIEJ**

Jeśli uważasz, że dane państwo członkowskie łamie prawo UE, możesz złożyć skargę do Komisji Europejskiej. Rozpatrzy ona skargę i może zwrócić się do tego kraju o zmianę przepisów.

[http://ec.europa.eu/eu\\_law/your\\_rights/your\\_rights\\_forms\\_pl.htm](http://ec.europa.eu/eu_law/your_rights/your_rights_forms_pl.htm)

## **PETYCJA DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO**

Do Parlamentu Europejskiego możesz skierować petycję dotyczącą sprawy, która dotyczy Cię osobiście. Choć Parlament nie ma kompetencji, by rozwiązać sprawę bezpośrednio, może zwrócić uwagę na problem oraz wywrzeć nacisk na zainteresowane strony.

<https://www.secure.europarl.europa.eu/aboutparliament/pl/petition.html>

Komisja Europejska

Twoja Europa, Twoje prawa

Prawa i możliwości na jednolitym rynku UE – praktyczny przewodnik dla obywateli i przedsiębiorstw

Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej

2012 – 24 str. – 21 x 14,85 cm

ISBN 978-92-79-23615-0

doi:10.2780/46545

Twoja Europa  
<http://europa.eu/youreurope>



ISBN 978-92-79-23615-0  
9 789279 236150  
doi:10.2780/46545